

SVERIGES 4H

EN ORGANISATIONSBESKRIVNING

Sveriges 4H – en organisationsbeskrivning.

Adress:

Sveriges 4H
Box 2012
641 02 Katrineholm

Telefon:

0150 – 503 80

Fax:

0150 – 535 99

e-mail:

sveriges.4h@rs4h.se

Hemsida:

www.rs4h.se

Ansvarig utgivare:

Förbundssekreterare
Charlie J Zachrisson

Redaktion:

David Andersson
Jonas Hallsten
Annika H Strandin
Johan Nilsson

Tryck:

Norra Skåne Offset

© Copyright:

Riksförbundet
Sveriges 4H, 2001

Omslagsfoto:

Ur 4H:s bildarkiv

VÄLKOMMEN TILL SVERIGES 4H

4H är en **internationell ungdomsorganisation** med bred verksamhet inom allt från odling och djur till idrott och teater. Denna bredd gör att de flesta hittar något som passar just dem hos 4H. Det du nu håller i handen är häftet ”Sveriges 4H”. Här kan du läsa mer om just Sveriges 4H. Innan vi berättar om vår vision och vad 4H står för ska du få lite kort information om hur vi bedriver vår verksamhet.

I Sverige finns det flera hundra **4H-klubbar** spridda över hela landet. Det är i klubbarna den mesta av organisationens verksamhet bedrivs. En del klubbar har även en **4H-gård** med odling och djur där klubben har sin verksamhet. 4H:s organisationsled på läns- och riksnivå anordnar också viss verksamhet. Huvudsyftet med dessa organisationsled är att de ska vara ett stöd för klubbarnas arbete.

I 4H-verksamheten ingår bland annat att medlemmarna anordnar **klubbmöten**. Kanske träffas man ett par timmar varje vecka och har olika aktiviteter tillsammans. Organisationen har även lång erfarenhet av något vi kallar **4H-företag**. Det är en arbetsmetod där 4H:aren får lära sig att driva ett eget företag. I ett 4H-företag lär man sig allt från att utveckla en företagsidé (t.ex. att baka kakor som sedan säljs) till att bokföra kostnader och intäkter. Som 4H-are kan man även åka på **kurser och läger** där man får lära sig nya saker och även lära känna nya människor från resten av organisationen.

Nu kan du läsa vidare om Sveriges 4H som beskrivs utifrån de fyra H som döljer sig bakom namnet ...

4 H:s VISION

4H:s vision är att alla barn och ungdomar ska utvecklas till engagerade och ansvarstagande människor med respekt för omvärlden. Visionen ska uppnås genom att i samspel med människor och natur upptäcka deras rika värden och mångfald. I detta är varje art och individ en viktig del av helheten utan att vara mer värd än någon annan.

En **engagerad** person vågar ifrågasätta och ta ställning, detta genom fostran i föreningsdemokrati i enlighet med vårt första H (*Huvud* – kunskap). Hon klarar också av att gå från idé till handling (*Hand* – färdighet) och är engagerad i sin och sina kompisars fritid. Detta beror på att vår verksamhet är gjord av barn och ungdomar för barn och ungdomar.

Med **ansvarstagande** menar vi en person som står för sina handlingar och som inte gör dem för egen vinning. Han sätter med andra ord gruppen i första rummet. I gruppen respekteras varje individ oavsett kön, social eller kulturell bakgrund. Detta enligt hjärtats H (*Hjärta* – respekt, medkänsla, empati).

Den som visar **respekt för omvärlden** är medveten om samspelet i och mellan djur, natur och människa

och kan se sig själv som en del av helheten. En helhet där ett fungerande samspel är A och O för att naturen, djuren och därmed också vi människor ska må bra (*Hälsa* – sunt levnadssätt).

4H-fakta

- 4H:s motto är att **"Lära genom att göra"**.
- 4H är en religiöst och partipolitiskt obunden organisation.
- 4H finns i ett 80-tal länder över hela världen.
- 4H startade i USA år 1902.
- 4H i Sverige startades av JUF (Jordbrukare-Ungdomens Förbund) på 1920-talet och kallades först "Unga Odlare". Då vände man sig främst till ungdomar på landsbygden.
- 4H fick dagens självständiga form år 1979 med JUF och FSU (Förbundet Skog och Ungdom) som samverkande förbund. Idag vänder sig Sveriges 4H till ungdomar i hela samhället och bedriver främst verksamhet inom odling & djur, skog & natur, hushåll & kultur samt idrott & lek.

Huvudet är det första av de fyra H:na och är sinnebild för kunskap. Först och främst vill vi främja intresset för ett aktivt lärande genom hela livet. Det ska vi uppnå genom att ha ett intressant och inspirerande inlärningssätt. Kunskap och förståelse för vår omvärld är något vi värderar högt liksom kunskap om vad naturen och dess resurser kan ge oss. Vi vill också förmedla kunskap om hur man arbetar demokratiskt. Det förmedlar vi genom att ha en levande föreningsdemokrati där varje medlem är med och bestämmer över sin fritid.

Intresset för lärandet. Kunskap är något vi hoppas bära med oss genom livet. Vi vill med vårt arbete främja intresset för ett aktivt lärande. Det gör vi genom att förmedla ett bra och intressant sätt att lära in. Vår uppfattning är att teoretisk kunskap inte alltid sitter kvar, därför vill vi att medlemmarna även ska få prova sina kunskaper i praktiken, därav vårt motto "Lära genom att göra" (enligt John Deweys idé). Den teoretiska kunskapen kan vi få på ett klubbmöte där vi läser en kokbok eller lyssnar på en ledare eller inlänad handledare. När deltagarna sedan får prova på att baka en kaka, klippa ett får eller släcka en lägereld som spridit sig blir kunskapen bestående. Att få se resultatet av en nyförvärvad kunskap är en sporre som bidrar till att man vill lära sig mer.

Förståelse för omvärlden. Vi vill utveckla barns och ungdomars kunskap och förståelse för vår omvärld. Kunskap om djurens och växternas del i naturen förmedlas på 4H-gården eller genom ett besök hos en lantbrukare i närheten. Man kan också gå ut i skogen och leta efter spår av djur eller lära sig vad skogens olika växter heter och kan användas till. De kulturskatter som finns runt omkring oss tar vi del av genom att arrangera resor till andra länder och regioner eller bara genom att åka till grannkommunen. En människa med bakgrund från en annan del av världen kan också bjudas in till klubben, där hon kan bidra till ökad kunskap och förståelse för olika kulturer. Vid sådana möten kan man t.ex. laga mat, spela teater eller leka lekar typiska för det landet eller regionen.

Kunskap om vad naturen ger oss. Som ett komplement till kunskap och förståelse för naturen och djuren vill vi också lära våra medlemmar hur

man bäst tar till vara det som erbjuds av vår omvärld. Medlemmarna kan lära sig hur man använder växter till föda och skydd mot vädrets makter. De får även lära sig hur vi kan ta till vara djurens kött till föda och dess skinn och ull till klädesplagg. Detta ökar kunskapen om samspelet i naturen och även om vårt kulturarv.

Demokrati. Vi förmedlar även vikten av och kunskap om hur man jobbar demokratiskt. Detta tycker vi är en av våra viktigaste uppgifter i ett samhälle där politisk extremism och främlingsfientlighet växer sig allt starkare. Men det kanske också är en av våra svåraste uppgifter då samhället i dagsläget har ett minskat intresse för ideell verksamhet. I 4H blir den unga medlemmen tidigt delaktig i föreningsdemokratin då alla klubbmedlemmar är med och bestämmer klubbens verksamhet. Medlemmen får också ofta tidigt möjlighet att vara med i klubbens styrelse och ta det ansvar som det innebär.

Slår man upp ordet hjärta i en uppslagsbok står där bland annat "förmåga till medkänsla". Utveckling av denna förmåga är precis vad det andra av de fyra H:na står för. Medkänsla för alla människor är något som är viktigt att ha med sig i livet. Lika viktigt är också medkänsla och respekt för djur och natur.

Gruppen och gemenskapen. I 4H utvecklas medlemmens självkänsla och förmåga inom gruppen. Vi lär oss arbeta tillsammans och då är medkänsla, respekt och empati för varandra en viktig del. Utveckling av denna kunskap bygger mycket på social samvaro och gemenskap. Vi träffas ofta på klubbmöten, läger och kurser där vi lär oss samarbeta och göra saker ihop. Då är lekfullheten och glädjen en naturlig del för att göra det hela roligare och mer intressant. När vi träffas spelar det ingen roll om du är 10, 14 eller 40 år, vi har lika roligt tillsammans ändå och respekterar varandra som en del av gruppen.

Alla är välkomna. En av grundvärderingarna i 4H är att alla får vara med. En individ ska bemötas med samma hjärta oavsett nationalitet, social bakgrund eller eventuellt handikapp. Det är en viktig värdering att ha med sig i livet i en tid då invandrarfientlighet

och klasskillnader blir allt vanligare i samhället. Sveriges 4H tar ett klart avstånd från organisationer med rasistiska och främlingsfientliga åsikter. En typ av verksamhet som bidrar till ökad förståelse för andra kulturer och därmed kan hjälpa till att förebygga dessa problem är de olika utbyten vi har. Störst är IFYE-utbytet som gör det möjligt för dig som 4H:are att besöka andra 4H:are över hela världen.

Respektera omvärlden. Kärlek och respekt för den värld vi lever i är något som värderas högt inom 4H. Djur och natur är en ovärderlig skatt vi har runt omkring oss. På våra 4H-gårdar får man möjlighet till kontakt med många djur. Den kärlek man ger till ett djur får man ofta mångfaldigt tillbaka. Det är en stark upplevelse som ofta innebär mycket för den personliga utvecklingen. Att umgås med djur är både roligt och ger också förståelse och respekt för dem som vi faktiskt delar världen med. Naturen är fylld av upplevelser som vi försöker ta till vara. 4H-klubben har ofta verksamhet ute i skogen där vi t.ex. bygger matstationer för de vilda djuren samt ser hur de lever under året i skogen. Om vi behandlar naturen och alla arter som lever där med hjärta så ökar chanserna att vi har en bra miljö även i framtiden.

4H:s motto är att "Lära genom att göra". Med detta vill 4H göra lärandet till en lek och väcka nyfikenhet att söka mer kunskap ur huvudets H. Barnet vill kanske veta hur och vilken mat killingen får. De äldre ledarna vill kanske lära sig hur man för en diskussion och hur man förmedlar ett budskap.

I 4H **lär** vi oss genom att prova på. Efter en kort genomgång får man själv delta i hela aktiviteten. Ledaren, som kan vara en äldre kompis, hjälper till som moraliskt stöd och rådgivare. Tanken är att medlemmen själv ska tänka och göra och på det sättet utveckla sin färdighet.

Medlemmarna får sin kunskap när de gör saker **tillsammans** och tar del av varandras erfarenheter. Då blir de sporrade att försöka och göra själva. Genom stark gemenskap skapas en samhörighet då

man tillsammans lär varandra och av varandra i en miljö där försöket och viljan att lyckas är viktigast, inte att vara bäst eller snyggast. För oss är gemenskapen i lärandet av och med varandra det som är drivande och kärnan i vår färdighet. När man tas på allvar av gruppen vågar och kan man t.ex. stå på scen, spela teater och tala inför publik eller ta ansvar för en uppgift som ska lösas.

Vårt mål är att medlemmen **vågar** utföra och ta steg för att prova och lära sig utan att känna sig dum eller utanför. Tillsammans hittar vi nya och okända områden att utforska. På så sätt skapas ett intresse att själv ifrågasätta och vilja veta mer. Vi vill med handens färdighet få medlemmen att vara en nyfiken och engagerad person i och utanför vår organisation. En 4H:are syns då denne vågar vara den som leder och driver på i en demokratisk anda.

Med hälsans H är tanken att vi alla ska leva sunt och naturligt. För 4H är ett sunt levnadssätt att hålla igång kropp och hjärna med sund mat, idrott, lek och vistelse i skog och mark. Hjärnan hålls igång genom att du hela tiden har ett socialt umgänge och deltar i många olika lärande aktiviteter för alla sinnen.

När vi är ute i **naturen** lär vi oss hur vi ska behandla den på ett så skonsamt sätt som möjligt samtidigt som vi själva mår bra av att vistas där. För att naturen ska vara frisk även i framtiden är det viktigt att vi behandlar den med respekt. I 4H använder vi t.ex. inte engångsmaterial. Vi slänger inte skräp i skogen och vi återvinner nedbrytbara material i komposten i stället för att öka sopbergen.

I 4H arbetar vi för en minskad konsumtion av tobak då detta inte är förenligt med ett sunt levnadssätt. Vi använder inte heller alkohol eller andra droger under våra arrangemang. Utöver den hälsomässiga faktorn får man både socialt och läromässigt ut mer av sina upplevelser då.

Kroppen hålls igång av **motion** av olika slag. Motionen kan vara allt från att spela volleyboll eller innebandy till att vara ute och vandra i skogen för att få en naturupplevelse och samtidigt lära sig om naturens gång. För oss är friluftslivet lika bra och

hälsosamt som att träna på gym eller spela fotboll. Allt sker i en anda där deltagandet är viktigare än att vara bäst.

Matlagning är också något som ingår i hälsans H. Vi lagar hellre husmanskost än äter färdiglagad snabbmat. Att lära sig laga mat är nyttigt samtidigt som det är extra roligt att göra det tillsammans med sina klubbkamrater. Råvarorna vi använder ska helst vara miljövänligt odlade och kanske har vi hittat dem på en av våra 4H-gårdar.

2001 © Riksförbundet Sveriges 4H